

HERKENNING VAN SCHAPEN

T. Ruiter

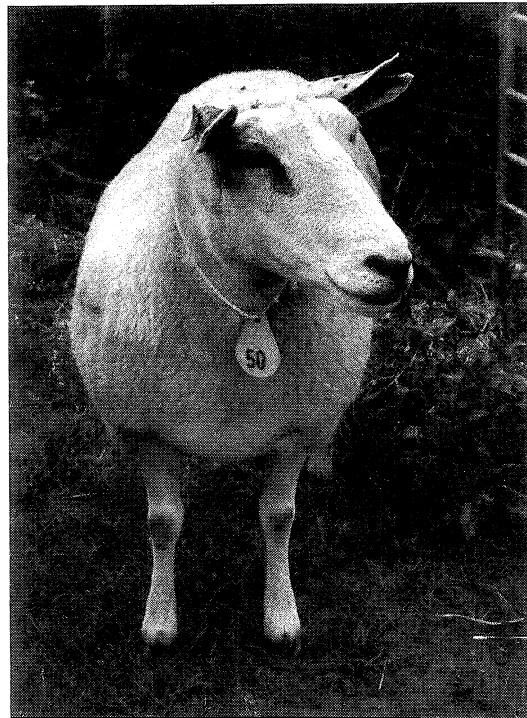
Zonder een goede identificatie is stamboek, fokkerij, administratie, ziektebestrijding en in ons geval onderzoek met schapen niet mogelijk. Schetsen zoals bij rundvee, behoort bij schapen niet tot de mogelijkheden.

Ongeveer 15% van de Nederlandse schapenhouders is lid van het schapenstamboek. De ingeschreven schapen worden voorzien van een tatoeëernummer in het oor.

Buiten het stamboek wordt er bijna niet getatoeëerd, maar gewerkt met allerlei soorten nekplaatjes en oormerken. Helaas blijven vooral de oornummers, die aan de achterkant van de oorschelp zijn aangebracht, gemakkelijk achter gaas haken.

Het voordeel van een tatoeëernummer is dat het niet verloren kan gaan, een nadeel is dat men in het oor moet kijken en soms moet vegen om het nummer te zien. Een tatoeëernummer in het oor met daarnaast een voldoende groot oor- of halsnummer, dat op afstand is af te lezen, is de oplossing. Na enkele jaren experimenteren wordt op de Waiboerhoeve als volgt genummerd:

- Direct na de geboorte wordt bij het lam een plastic oornummer (Rototag), aan de voorkant van het oor dicht bij de kop aangebracht. Het plaatje is 3,5 cm lang, de cijfergrootte is 0,5 cm.

Zonder goede nummering en registratie is gerichte fokkerij en georganiseerde ziektebestrijding niet mogelijk.

Good registration and sheep identification is necessary for directed breeding and organized disease control.

- Vlak voor het spenen worden de lammeren getatoeëerd. De cijfers zijn 10 mm hoog en worden in spiegelbeeld in de tang gezet. Voor controle wordt het merk eerst geprobeerd op een stuk papier. Het nummer wordt aan de binnenkant van het oor in het midden op het onbehaarde gedeelte ingedrukt. Vervolgens wordt het op de plaats waar het nummer is geknipt goed ingesmeerd met een daarvoor bestemde pasta. Let op dat ook het cijfer bij de punt van het oor goed wordt ingewreven. De beste tijd van tatoeëren is vóór het spenen zodat eventueel nummerloze lammeren via de ooi herkend kunnen worden. Als met tatoeëren wordt begonnen, worden de lammeren, die het plastic nummertje verloren hebben eerst apart gezet. Nadat alle wel genummerde lammeren zijn getatoeëerd, is aan de hand van de geboortelijst na te gaan van welke ooiën de lammeren het plastic nummer verloren hebben. Bij dit groepje ooiën worden de „nummerloze” lammeren één voor één toegelaten. De lammeren hebben ondertussen dorst gekregen en zoeken meestal direct de moeder op, worden herkend en vervolgens getatoeëerd.
- Wat de slachtlammeren betreft blijft het hierbij, dus een Rototag oornummer en een tatoeëernummer. De ooilammeren die worden aangehouden voor de fokkerij, worden op een leeftijd van ca. 7 maanden (vóór de dekperiode) van een groot — dus op afstand aan beide kanten goed leesbaar — nummer voorzien. Al enkele jaren, bijna zonder verlies, worden Riese-oormerken van Dalton gebruikt. Deze oormerken zijn in 3 kleuren bedrukt met cijfers of onbedrukt met pen en inkt leverbaar. Deze nummers worden ook bij melkvee gebruikt, de cijfers zijn 2 cm hoog. Ook zijn goede ervaringen opgedaan met nekplaatjes aan nylonkoord met aan beide kanten een nummer van 2 cm hoog. Een platte knoop in nylonkoord houdt niet. Een goede manier is het leggen van een vaste lus aan één kant, daar het andere eind doorsteken en eindigen met een halve steek. Niet te strak maar ook niet te los om de nek hangen, zodanig dat bijvoorbeeld met scheren het koord net over de kop gehaald kan worden.
- Wolverfnummer. Met speciale uitwasbare verf kan tijdelijk bijvoorbeeld in de dekperiode een op afstand goed leesbaar nummer op de wol worden aangebracht.

Algemeen

Door het nummer te beginnen met een bepaald cijfer b.v. 0304 (1980) of 1304 (1981) kan het geboortjaar worden aangegeven. Door het gebruik van verschillende kleuren kan ras of kruising worden aangeduid. Op de Waiboerhoeve worden voor de kruisingen de volgende kleuren gebruikt:

Plastic oorplaatjes (oormerken)

	<i>kleur</i>	<i>generatie</i>	<i>soort kruising</i>
Fokdieren	{ blauw	F1	Vlaming x Texelaar
	{ geel	F1	Ile de France x Fins Landras
Slachtlammeren	{ wit	F2	Texelaar x (Vlaming x Texelaar)
	{ rood	F2	Texelaar x (Ile de France x Fins Landras)

Zonder goede nummering en registratie is fokkerij en georganiseerde ziektebestrijding, en in ons geval onderzoek, niet mogelijk.

Summary

Sheep identification is absolutely necessary for herdbook, breeding, administration, disease control, and research. Experiences with different identification systems are given, varying between tattooing and plastic ear or neck numbers. Colours and number systems give possibilities to distinguish race and age.